

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

KAHRAMANMARAŞ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

KÜLTÜR
YAYINLARI

ÇOCUK

İmtiyaz Sahibi
Büyükşehir Belediyesi Adına
Hayrettin Güngör

Genel Yayın Yönetmeni
Duran Doğan

Genel Yayın Koordinatörü
Mesut Serdar

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları Serisi: 145

Baskı Tarihi
Eylül 2023

ISBN 978-625-99010-3-9

Kaynak Kişiler
Duran Doğan
Fatma Onkol

Proje Ekibi
Prof. Dr. Nejla Günay
Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl
Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel
Dr. Öğr. Üyesi Tuna Yıldız
Klinik Psikolog
Dr. Ayşe Berna Sarı Arasıl
Elif Küpeli

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nejla Günay
Dr. Rüstem Keleş
Duran Doğan
Mesut Serdar

Çizimler
Kutsal Suruç

Kapak Tasarım /Mizanpaj
Hale Özer

Baskı
Semih Ofset Matbaacılık
Sek Yayıncılık Sağ.
İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
Büyük San. 1. Cadde
No:74/1-2-3-4
İskitler/Ankara
Sertifika No: 40581

İletişim Adresi
Kültür, Spor ve Turizm
Daire Başkanlığı
Akçakoyunlu Mah.
Şekerdere Blv.
Onikişubat / Kahramanmaraş
Telefon: 0 (344) 215 40 40

GELECEĞİMİZİ ŞEKİLLENDİREN MASALLAR

Çocukluğumuzda bize anlatılan masallar kadar ilgimizi çeken başka bir anlatı olmasa gerek. Çoğu geceler, tatlı uykularımızdan bile feragat ederek ninelerimizden, dedelerimizden dinlediğimiz masallar çocukluğumuzdan kalan en renkli hatıralar arasındadır.

“Evvel zaman içinde..” diye başlayıp türlü türlü masal kahramanlarının boy gösterdiği, çoğunlukla yer ve zaman kavramlarından uzakta gerçekleşen hayali birtakım olaylar çocuk dünyasında apayrı bir yere sahiptir. Uzmanların sık sık hatırlattıkları gibi, hayal dünyası henüz çocukluk çağında gelişmeye başlar. Ve masallar, çocukların en önemli arkadaşları, oyunları ve eğitimleridir. Çocuğun hayal dünyası masallarla şekillenir. Çocuk, masallarla gülüp eğlenmeyi, toplum hafızasını, efsaneleri, ahlaki ilkeleri, örf ve adetleri, belki de en önemlisi; hayata ve insana nasıl bakmak gerektiğini öğrenir. Belki de gerçekte yaşanmış bir olayın hikâyesi olan masal, ağızdan ağza geçtikçe, hafıza ve çevre değiştirdikçe, ilk anlatıcısı unutulduca, aslındaki birtakım unsurları yitirmiş, bunların yerine, daha çok hayali unsurları toplamış, ama halk ruhundaki iyilik, haktanırlık, adalet, merhamet gibi duygularını koruyarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Her medeniyetin kendi kültüründen beslenen masalları bulunmakla birlikte, bu topraklarda yaşamış atalarımızdan bizlere kadar aktararak günümüze ulaşmış masallar en değerli kültürel zenginliklerimiz arasındadır. Bu zenginliğin korunması ve çocuklarımızla buluşturulması adına Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi olarak ülkemizin alanında uzman akademisyenleriyle bir çalışma gerçekleştirdik. “Maraş Masalları Projesi” olarak gerçekleştirilen tüm bu çalışmalar sonucunda on masalımız yeni bir forma kavuşturularak elinizdeki bu kitapta sizlerin istifadesine sunuldu.

Keyifle okuyun...

HAYRETTİN GÜNGÖR
Büyükşehir Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Masal, Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde; "Genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağıza, kuşaktan kulağa sürüp gelen, olağanüstü kişilerin başından geçen olağan dışı olayları anlatan öykü türü." şeklinde tanımlanmaktadır. Bir halk edebiyatı türü olan masallar olağanüstü öğelerle donatılmış, öğüt verici ve ahlak dersi veren anlatılardır. Merak duygusunun uyandırılması, soru sorup dinlemeyi öğretme açısından da önemli bir araçtır. Onlar sayesinde çocuklara kültürel değerlerin aktarımı yapılır. Masallarda yer alan kahramanlar iyiliğin ya da kötülüğün temsilcisidir. Çocuklar masal dinleyerek örnek alabilecekleri ya da uzak durmaları gereken karakterleri tanır. Anlatının gelişiminde tercih iyilerden yana yapılacağı için çalışkan, dürüst, iyiliksever karakterleri örnek alır. Masal anlatısındaki olağanüstülük, çocuğun düşünce ve hayal dünyasını geliştirir ve anlatılanları içselleştirme imkânı bulmasına zemin hazırlar. Çocuklar masal dinlerken kendini onun kahramanı ile özdeşleştirir.

Masal çocuğu hayalperest yapar mı? Bu soruyu Mustafa Özçelik "Hiçbir masal çocuğu hayalperest yapmaz ama ona hayal kurmayı öğretir. Gelecek, hepimiz için hayalin gerçekleşeceği zamandır. Eğer hayallerimiz olmazsa asla bir geleceğimiz olmaz. Ya da geleceğin kurucuları bizler olamayız... Masal hayati aynen resmetmez. Masalda olan hayatta olmayabilir. Ama burada çocuğun önüne bir hedef konulmakta ve şöyle bir fikir hissettirilmektedir: "Hayatta ne olursa olsun sen hayallerini gerçekleştirmek için uğraş ver, mücadele et... Sonunda kazanırsın." şeklinde cevaplar.

Günümüz teknolojisinde ve sosyal hayatta meydana gelen gelişmeler, sözlü anlatı biçimi olan masalların etkisini kaybetmesine yol açmıştır. Hatta masallar yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bunun farkına varan bazı araştırmacılar masalları bölge bölge derleyip yok olmalarının önüne geçmeye çalışmaktadır. Ancak ağızdan ağıza aktarılan masallar, yazıya döküldüğünde anlatımın verdiği yumuşaklık ortadan kalktı. Bu da çocuğun ruh sağlığını olumsuz etkileyebilecek olağanüstü öğelerin daha görünür hâle gelmesine yol açmıştır. Öte yandan yazıya dökülen masalların herhangi bir mesaj içermeyen ve içtenlikten uzak kuru metinlere dönüştüğü görülmüştür. Bu sebeple masalları kitaplaştıranın sıradan bir iş olmadığı ve uzmanlar tarafından yapılması gerektiği fark edilmiştir. Bu konudaki uzmanlar kimlerden oluşmalıdır? Edebiyat ve halk biliminde uzman olmak masalları kitaplaştırmak

için yeterli midir? Eğitim sistemi ve anlayışındaki gelişmeler göz önüne alındığında bu soruların cevabının “Hayır, yeterli değildir.” olduğu görülmektedir.

UNESCO tarafından 2003 yılında imzalanan Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'ne göre somut olmayan kültürel miras “toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar- anlamına gelir”. Masallar da somut olmayan kültürel mirasın belirdiği sözlü gelenekler ve anlatımlar başlığı altında değerlendirilebilirken ayrıca masal anlatımı da bir performans olarak düşünüldüğünde gösteri sanatları olarak değerlendirilebilir. UNESCO bu sözleşme ile masalların ve masal anlatma geleneğinin değişik yanlarının canlandırılmasını ve yaşayan bir gelenek olarak hem örgün hem de yaygın eğitim kanallarında kullanılmasını amaçlamaktadır. Umuyoruz ki bu kitap da Maraş masallarının yeniden canlanması ve eğitim sisteminde kullanılması açısından öncü bir adım olacaktır.

Birçok şehrimiz gibi Kahramanmaraş'ın da kendine ait geniş bir masal literatürü olduğu bilinmektedir. Bu masalların yeni nesillere anlatılması konusu Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi yöneticileri tarafından önemli görülüp bu hususta bir çalışma başlatılmıştır. Proje ekibi oluşturulurken güncel eğitim anlayışının gerekleri dikkate alınmıştır.

Proje ekibi Kahramanmaraş tarihi ve kültürü ile ilgili çalışmalarıyla tanınan ve aynı zamanda Kahramanmaraşlı olan Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nejla Günay'ın başkanlığında oluşturulmuştur. Proje ekibinde Halk Bilimi alanından Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel ve Dr. Öğr. Üyesi Tuna Yıldız; Türkçe ve Eğitim alanında Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl ile Elif Küpeli ve Klinik Psikolog Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Berna Sarı Arasil yer aldılar. Çalışmada yöntem olarak masallardaki olağanüstülüğü ifade eden bazı öğelerin çıkarılıp yalın ve anlaşılır bir Türkçe ile yazılması esas alınmıştır. Halk Bilimi, Edebiyat ve Türkçe uzmanlarının çalışmalarıyla on adet masal güncellenmiştir. Ortaya çıkan veriler Prof. Dr. Nejla Günay tarafından eklenen Maraş kültürel öğeleriyle zenginleştirilmiştir. Masal taslakları en son Klinik Psikolog Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Berna Sarı Arasil tarafından değerlendirilerek çocuk ruh sağlığına uygun hâle getirilmiştir. Masallar, Maraş kültürel öğeleri göz önüne alınarak Kutsal Suruç tarafından resimlendirilmiştir.

“Maraş Masalları” projesini hayata geçiren Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Maraş masallarının yok olmasının önüne geçip kentlinin kültürel değerlerinin yeni nesillere aktarılmasına öncülük ettiği için övgüye hak etmektedir. Bu bağlamda Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı Hayrettin Güngör ve ekibine müteşekkirimiz.

3 Ağustos 2023

Proje Ekibi Adına

Prof. Dr. Nejla GÜNAY

KAHRA AN
MARAS
MASALLARI

KAHRAMANMARAS
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
KÜLTÜR
YAYINLARI

ÇOCUK

Aksak Dev ile Güçlü

Bir varmış, bir yokmuş; evvel zaman içinde, kalbur saman içinde. Deve-ler tellal iken, pireler berber iken.

Ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken. Babam düştü eşikten, anam düştü beşikten. Biri kaptı maşayı, öbürü kaptı şişeyi. Korku-dan dolaştım dört köşeyi. Masaldır bunun adı, dinlemeyle çıkar tadı.

Zamanın birinde korkak mı korkak bir çocuk yaşarmış. O kadar korkakmış ki rüzgâr esse yelinden, yaprak düşse sesinden kor-karmış... Bunun üzerine annesi oğluna:

-Bak oğul, yeter korktuğun cesaret edip kapıya çıkamadığın. Ben yaşlandım. Yarın bir gün bensiz de kendine bakabilmeli, dışarı çıkıp eve ekmek getirebilmeyi öğrenmelisin, demiş ve oğlunun sırtına aba, koluna azık verip yola koymuş.

Bizim oğlan sağa sola bakmış, az biraz kaşınmış sonra ahırdan biraz yumurta biraz un alıp yola koyulmuş.

Az gitmiş uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. En sonunda büyük bir dağın eteğinde bir saraya rastlamış. O sarayda kırk tane kötü kalpli dev yaşıyormuş. İnsanlardan aldıkları yiyecekleri saraya getirir, kapılarını da sıkıca kapatırlarmış. Her gün kapıya mutlaka bir nö-betçi koyarlarmış ki içeri kimse girip de yiyecekleri geri almasın...

O gün, otuz dokuz dev ormana odun kır-maya gitmiş, sadece aksak olan dev sarayda nöbetçiymiş.

Bizim oğlan, yavaş yavaş aralamış sara-yın kapısını. Tam o an, aksak dev fark etmiş kapının gıcırdadığını.

-Bir insan mı yoksa bu gelen?

Bizim oğlan usulca içeri girmiş, devi görüp korksa da belli etmemiş. Tüm cesaretini toplayıp:

-Merhaba, deyivermiş.

-Ooo merhaba, diye karşılık vermiş aksak dev.

Bu sırada aklından da şöyle geçirmiş: "Ay-ğımıza kadar gelmiş bir insanoğlu. Ben bunu yakalarım yakalamaya ama benden hızlı koşarsa yetişemeyebilirim. O yüzden en iyisi ben bunun gücünü bir sınavayım."

-Adın ne senin arkadaş, diye seslenmiş dev bizim oğlana.

-Benim adım Güçlü, demiş oğlan. Başka bir ad deyivermiş o an deve.

-Adın gibi güçlü müsün peki?

Güçlü:

-Hem de o kadar güçlüyüm o kadar kuvvetliyim ki ne ben anlatayım ne de sen dinle! Ben taşı bir sıkırım tozunu çıkarırım bazen de öyle sıkırım ki suyu bile çıkar, demiş.

Dev:

-O zaman sık şu taşı da tozu çıksın, demiş.

Güçlü, taşı eline alacağı sırada heybesindeki una elini bulayıvermiş. Taşı hızla cebine yuvarlarken sanki taşı elinde sıkıyormuş gibi yapmış ve unlu elini deve göstererek:

-İşte, tozunu çıkardım, demiş

Dev şaşkın şaşkın:

-Suyunu da çıkar bakayım, demiş.

Güçlü, yumurtanın birini hızlıca alıp elinde kırıvermiş. Elinden şıpır şupur akıvermiş yumurtanın suyu. Dev bakmış ki oğlan hangi taşı sıkırsa ya suyu çıkıyor ya tozu! Şaşılacak iş. Tam o sırada diğer otuz dokuz dev odundan dönmüş, omuzlarında kestikleri büyük büyük ağaçlarla yorgun argın sarayın kapısından girmişler.

Hemen aksak dev yanlarına gitmiş:

-Sakin içeri kimse gelmesin. Bir insanoğlu geldi ki hepimizi mahveder.

Diğer devler buna pek inanmamışlar tabii. Girivermişler merakla içeri:

-Merhaba, deyip yerlerine oturmuşlar.

-Merhaba, demiş Güçlü.

Ardından tüm cesaretini toplayıp, başlamış devlere bağırıp çağırmaya:

-Etrafı ne kadar da dağıtmışsınız, çabuk temizleyin her yeri.

Devler neye uğradıklarına şaşırılmışlar, yerlerinden kalkıp etrafı temizleyivermişler. Ardından da "Bu böyle olmaz, en iyisi biz bu oğlanla odun kırmaya gidelim de ona gününü göstereyim." diye düşünmüşler.

Güçlü'yü de alıp hep birlikte dağa çıkmışlar. Devler çamları sallayıp sallayıp kökünden sökmüşler. Ardından omuzlarına birer çam alıp son kalan çamı da Güçlü'ye doğru itmişler:

-Haydi bakalım sırtlan da görelim ne kadar güçlüymüşsün, demişler.

Bizim Güçlü, nasıl alsın o koca çamı omzuna? Kırılıverir kemikleri, taşıyamaz omuzları. Koca koca kasları yok ama akli çok. Hızlıca düşünüp bir yol buluvermiş Güçlü:

-Dev kardeşler sizde ip var mı?

İçlerinden biri:

-Var tabii olmaz mı, deyip çıkarıvermiş kalın bir ipi.

Güçlü:

-Çamları da indirin omzunuzdan, yoruldu-nuz. Beni bekleyin, demiş.

Devler bırakmışlar çamları bir yere. Güçlü de almış eline ipi başlamış bağlamaya tüm çamları.

Devlerden şaşkın şaşkın sormuşlar:

-Ne yapıyorsun sen öyle?

Güçlü:

-Sizin gibi tek tek ağaç taşıyacak değilim ya. Hepsini toplayıp tek seferde taşıırım. Saraya kadar da yürüyemem fırlatır atarım buradan artık nereye düşerse...

-Ne diyorsun sen Güçlü? Hepsini birden alıp saraya mı fırlatacaksın ağaçları?

-Tabii ya.

-Peki nereye düşecek ağaçlar, sarayın bahçesine mi fırlatacaksın?

-Valla nereye düşer bilemem... Elim terazi değil ki ölçüp de fırlatayım. Ya tepesine düşer ya bir yeri yıkar geçer.

-Aman Güçlü dur atma. Orası evimiz bizim, başımıza yıkma.

Devler hemen ipleri çözüp birer çam almışlar ve hızla saraya gitmişler.

Sarayı bekleyen aksak dev bulup:

-Sen nerden buldun bu Güçlü'yü? Hemen anlat!

Aksak dev:

-Ya arkadaş kapıyı gıcırdattı, usulca içeri girdi. Ne yapayım? Neyse ki evimizi soymadı...

Kırk dev, kafa kafaya verip bu Güçlü'yü oradan göndermenin bir yolunu aramaya başla-

mışlar. Gelip evlerine yerleşmeye kalkan bu insanı, ne yapıp edip göndermek zorundalmış. Düşünmüşler taşınmışlar, azıcık da kaşınmışlar ve bir karar vermişler:

-Biz kırk kişiyiz. Hepimiz kılıcımızı bilesek akşam olunca ona hep birden saldırsak sorunu da çözmüş oluruz.

Bizim Güçlü yattığı yerden konuşmaların hepsini duymuş. Bu yüzden de yastıkları yatağının içine dizip üzerlerini güzelce örtmüş. Kendi de yatağın altına girip saklanmış. Akşam olunca devler gelip yastığa birer kılıç geçirmişler. Örtüyü açıp kontrol etmeden arkalarını dönüp gitmişler.

Sabah olunca:

-Günaydın, deyip oturuvermiş Güçlü kahvaltı masasına.

Devler şaşkın şaşkın bakakalmışlar.

Güçlü söylenmeye başlamış:

-Arkadaşlar, ben bir daha o yatakta yatmam. Sabaha kadar sinekler soktu, rahatsız oldum.

Devler:

-Daha neler duyacağız, bizim kılıç darbele-ri Güçlü'ye sinek gibi gelmiş. Olacak iş mi bu, diye fısıldaşıp durmuşlar.

Ertesi gün için de Güçlü'den kurtulmak için yine planlar yapmışlar.

-Akşam olunca biz bu Güçlü'nün yatağına kaynar sular dökelim, "Yandım aman!" diye bağıırıp kaçar, bir daha buraya dönüp bakmaz, demişler.

Güçlü yine bu konuşulanları duyuvermiş. Akşam için yine yastıkları yatağa dizip kendi de odada bir yere saklanmış. Akşam devler gelip yatağa kazanlarla kaynar su dökmüşler. Ardından da hızlıca odadan çıkmışlar.

Sabah olunca Güçlü:

Devler:

-O da ne? Onca kaynar suyu farelin ılık çışı mi sanmış? Yanmayı bırak suyu sıcak bile bulmamış. Ne yapacağız da göndereceğiz bu oğlanı buradan?

İçlerinden biri aksak deve:

-Bu Güçlü'nün memleketinde hiç kimsesi yok mudur? Bir sorup soruştur, demiş.

Aksak dev sormuş. Bizim Güçlü de:

-Var tabii, demiş.

Aksak dev:

-Peki yağdan, undan, tuzdan, bulgurdan bir paket yapsak, devin birine yükleysek, sen de binip memleketine gitsen olmaz mı, diye sormuş.

Güçlü'nün de istediği şey buymuş zaten. Hemen kabul etmiş teklifi. Ardından sarayda ne kadar yiyecek, içecek varsa devin birine yüklemişler. Güçlü de devin üzerine çıkmış, evin yolunu tutmuşlar.

Eve gelinceye kadar yol üzerinde ne kadar fakir ev varsa yiyeceklerden kapılarının önüne koymuşlar. Böylece Güçlü, devlerin insanlardan zorla aldığı yiyecekleri geri verdimiş. Güçlü'nün evine geldiklerinde dev üzerindeki paketleri yere bırakıvermiş. Dönmüş, tam giderken Güçlü'nün annesi seslenmiş:

-Dev kardeş, yorulmuşsundur. Tirşik çorbası koyayım da ye öyle git, demiş.

Dev oturup çorbasını içmeye başlamış. Tam bu sırada kafasını kaldırmış bir de bakmış ki Güçlü, etrafta koşturup duruyor.

Dev:

-Güçlü neden koşturup duruyorsun?

Güçlü:

-Babamın çok eski bir kılıcı vardı. Onu arıyorum.

Dev bunu duyar duymaz korkudan gözleri kocaman açılmış ve hızla kalkıp oradan uzaklaşmaya başlamış. Yolda bir çiftçiye rastlamış. Çiftçi, deve:

-Neden kaçıyorsun, seni kovalayan mı var, diye seslenmiş.

Dev:

-Şu ilerdeki evde yaşayan çocuk var ya... Üç beş aydır bizimleydi... Canımızı zor kurtardık. Sonra tüm yiyeceklerimizi alıp fakir evlere dağıttık birazını da onun evine getirdik. Neyse ki annesi merhametliymiş; çorbayla tarhana cipsi, ceviz, sucuk, samsa ikram etti de karnımı doyurdu ama oğlu beni az kalsın kılıçla kovalayacaktı.

Çiftçi şaşkınlıktan gülüvermiş:

-O çocuk korkağın tekidir. Güçlü diyorsun bir de, onun adı Güçlü bile değil ki...

Dev:

-Sizin "korkak" dediğiniz, "güçlü değil" dediğiniz böyleyse cesurunuz nasıldır kim bilir, deyip hızla uzaklaşmış.

O günden sonra devlerin hiçbiri insanlardan yiyecek, eşya almamış. Sarayı boşaltıp insanlardan uzak yerlere taşınmışlar. Herkes bir ömür mutlu yaşamış. Devler de, insanlar da, bizim Güçlü de...

Gökgüdü Sarı

Bir varmış, bir yokmuş...

O yalan bu yalan, suya düştü bir yılan.
Bu da mı yalan?

Harda hurda, dokuz tarla firik buğdaydan tarhana yedim yine de doymadım.

Sonra efendim, Maraş'ın kalesini başıma koydum korusun diye. Halep'in yenin başıma sardım sarık diye. Bu da mı yalan?

Deve tellal gezerken, tosbağa benimle yürürken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallarken, annem düştü beşikten, babam kaçtı eşikten.

E ben ne yapayım? Ben de gittim peşlerinden. E deyin bana şimdi bu da mı yalan?

Günlerden bir gün, tüyleri güneşte ıslıl ıslıl parlayan Gökgüdü Sarı isimli minik bir kuş, Ceyhan Nehri'nin kenarındaki menengiç ağacına konmuş. Konar konmaz ağacın dalındaki küçücük bir diken, Gökgüdü Sarı'nın ayağına batıvermiş. Gökgüdü Sarı ne kadar uğraşsa da dikenini bir türlü çıkaramamış. Etraftan yardım istemek için bakınırken dağ keçisini görmüş:

-Hey keçi kardeş, ayağıma bir diken battı. Şu menengiçin dikenini yiyip beni kurtarır mısın?

Keçi önce sakalını kaşımış sonra ayağıyla toprağı eşelemiş. Ardından Gökgüdü Sarı'ya seslenmiş:

-Çıkarırım ama sonrasında hemen bir yaprak yemem lazım. İlerde duran geniş, yeşil yapraklı ağaca söylesen de bana bir dal yaprak verse... İşte o zaman dikenini "hüp" diye çıkarırım, demiş.

-Peki, demiş Göküdü Sarı.

Ardından hızla uçup geniş, yeşil yapraklı ağacın yanında almiş soluğu:

-Güzel ağaç, canım ağaç. Ayağıma diken battı, keçi dikenimi çıkaracak ama ardından senin dalındaki bir yapraktan yemesi lazım. İzin verirsen dalının ucundan bir yaprak alabilir miyim, demiş.

Ağaç:

-İzin veririm vermesine deeee... İlerdeki dereye söyler misin, bana doğru aksın. Su olmayınca yapraklarım da küçük çıkıyor, demiş.

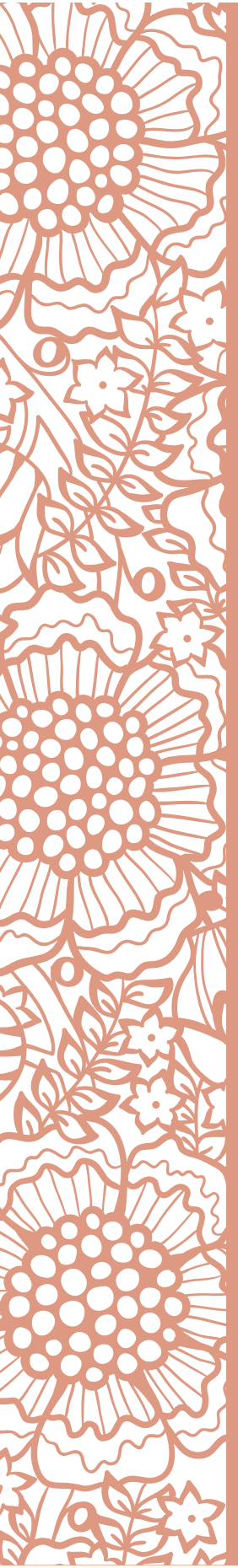
Gökgüdü Sarı, kanatlarını hızlı hızlı çırparak nehrin yanına gitmiş:

-Gürül gürül akan nehir, suyu berrak güzel nehir, acaba şu ilerdeki ağacın köklerine doğru akman mümkün mü? Ayağıma diken battı, keçi dikenimi çıkaracak ama ilerdeki ağacın dalındaki yapraktan yemesi lazım, ağacın da senin suyundan içmesi lazım...

Nehir coşkuyla akarken cevaplamış bizim Gökgüdü Sarı'yı:

-Akarım akmasına da... Söyler misin rüzgâra? Uzaklardaki çöpleri getirip üstüme bırakmasın, demiş.

Gökgüdü Sarı hızla uçmuş ve Mercimektepe'de "vinnn vinnnn" diye şarkı söyleyen rüzgâra seslenmiş:

-Sevgili rüzgâr, pek güçlü rüzgâr. Ayağıma diken battı, keçi dikenimi çıkaracak ama ağacın dalındaki yapraktan yemesi lazım, ağacın da nehrin suyundan içmesi lazım. Sen şayet nehrin üzerine çöpleri getirmezsen nehir suyundan verecek. Ağaç suyu içip

yaprak verecek, keçi yaprağı yiyince dikenimi çıkaracak. Lütfen, çöpleri havalandırıp ilerdeki nehrin üzerine atma, demiş.

Rüzgâr vınlamış:

-Öyleyse söyle insanoğluna, çöplerini gelişigüzel bırakmasınlar. Yollara, sokaklara, etraftaki ormanlara bırakmasınlar. O vakit ben de esince hızıma hiçbir çöp karışmaz, nehir de temiz kalır, demiş.

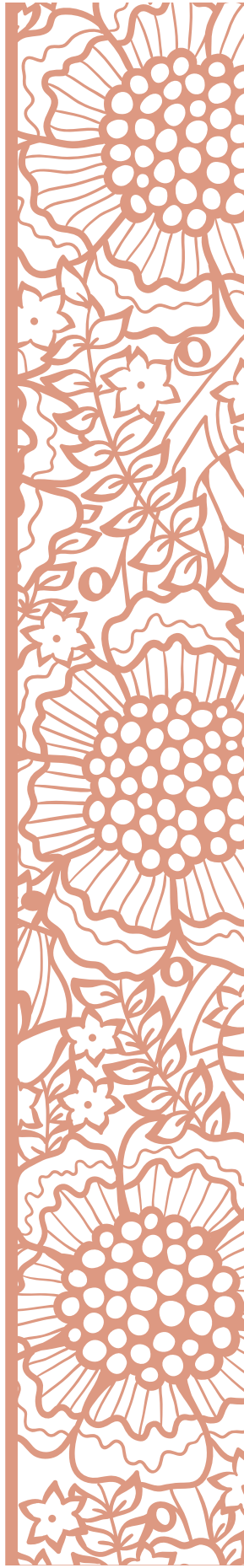
Gökgüdü Sarı ilerdeki evlerin kapılarını çalıp tek tek şarkısını söylemiş:

-İnsanoğlu derim Őarkımı derim,
Battı bir kere dikenim
Yerim, dedi keçi ama dinle beni önce,
Yeşil yapraklı ađaŐ uzatırsa dalını,
Ama akmalı önce nehrin kolları
Şayet getirmez ise rüzgâr çöpleri
Bunun için insan çevreyi düşünmeli
O zaman Çıkacak ayağımın dikenini

Şarkıyı duyan insanoğlu daha dikkatli olma-ya başlamış... Çöpler hızla azalmış. Zamanla tozu dumana katıp da savuran rüzgârın hızına kapılmamış hiçbir çöp. Nehir daha berrak, daha coşkulu akmış ve kolları ağacın köklerine kadar uzanmış. O vakit ağacın yaprakları daha gür, daha yeşil çıkmış. Gökgüdü Sarı, ağaçtan izin alarak bir yaprağı keçiye uzatmış. Keçi de yaprağı görünce hemen çıkarıvermiş Gökgüdü Sarı'nın ayağındaki menengiç dikenini. Ardından yaprağı çiğneyip yutuvermiş diken. Gökgüdü'nün ayağı acımayınca daha yükseğe uçmuş. Bulutlarla arkadaş olup rüzgârla kanatlarını doldurmuş...

Gökten üç elma düşmüş. Biri masalı anlatanın, biri dinleyenin, biri de Gökgüdü Sarı'nın başına...

Güvercin Kız

Buradan kaçtık kaça kaça, tokmağımızı saça saça. Az gittik uz gittik, dere tepe düz gittik. Altı ay bir güz gittik. Arkamıza döndük bir de baktık ki, bir arpa boyu yol gitmişiz.

Vakti zamanında bir padişahın oğlu varmış. Bu padişahın oğlu büyümüş, yetişmiş, artık tahta çıkacak yaşa gelmiş.

Padişah oğluna sürekli şöyle dermiş:

-Oğlum artık tahta çıkma çağın geldi. Gözümüz bakarken, elimiz ayağımız tutarken senin tahta çıktığını görelim.

Hükümdarlığını iyi yaptığını mutlulukla izleyelim.

Şehzade, tahta çıkmayı ve sorumluluk almayı istemiş istemesine ama aklını kurcalayan bir şey varmış. Şehzade ne zaman gözlerini kapatıp uykuya dalsa rüyasında, pencereye beyaz bir güvercin gelirmiş. Oğlan gözünü açtığı zamansa güvercin hızla kanatlanır, pencereden çıkıp gidermiş. Bu güvercinin tüyleri o kadar parlak o kadar beyazmış ki oğlan bunun sıradan bir güvercin olmadığını içten içe bilirmiş. Bu sebeple gördüğü rüyayı saraydaki yaşlı bir bilgeye danışmaya gitmiş.

Yaşlı bilge:

-Şehzadem, bütün kuşların dilinden anlayan bir kuşlar padişahı var. O adamın yanına varırsan bu güvercinin sana aslında kim olduğunu, ne istediğini anlatır, demiş.

Şehzade:

-Peki, nasıl giderim, nerede buluruz bu kuşlar padişahını, diye sormuş.

Yaşlı bilge:

-Demirden bir asa yaptıracaksın, bir de demirden çarık! Bu çarık delininceye kadar, asa bükülünceye kadar yol gideceksin. Ama ne kadar gideceğini bilemem, çarık delince, asa bükülünce varacağına yere geldiğini anlarsın, demiş.

Şehzade yaşlı bilgenin sözüne inanmış, varmış demirciye. Demirden bir çarık, bir de asa yaptırmış. Ardından babasının yanına gitmiş:

-Baba! Hoşça kalın.Ben gidiyorum, tuz ekmek helal edin.

Padişah:

-Oğlum gitme, evladım gitme. Bir padişahın oğlunun memleketi terk edip gitmesi nerede görülmüş? Hiç öyle şey olur mu? Tahta çıkma yaşın geldi, buralar bırakılıp gidilir mi?

Şehzade, babasının sözlerine rağmen fikrinden caymamış. Demirden çarığı giymiş, eline asayı almış ve düşmüş yollara. Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş. Bir gün bakmış ki gidecek takati kalmamış, dizleri dermandan kesilmiş. Demirden çarığın altı yukalmış (incelmış). Asa ise bastığı zaman bükülmeye başlamış. Şehzade, ihtiyar bilgenin sözlerini hatırlamış. "Gelmek üzereyim demek ki yolum az kaldı." diye sevinmiş.

Bu sevinçle, bir cesaret daha yol almış. Biraz daha gideyim, biraz daha gideyim derken bir yere gelmiş. Toprağın bol olduğu adamın kıt olduğu yermiş burası. Yeryüzünde hiç insan yokmuş. Bir tepenin başında bir konak görmüş. Aradığı yeri bulduğunu düşünerek konağa doğru yürümüş.

Konağın çevresi güllük gülistanlıkmış. Şadırvan havuzları bir tarafta, ağaçlar bir tarafta, her yer yemyeşilmiş. Yaşlı bir bahçıvan varmış. Şehzade yaşlı bahçıvana yaklaşıp sormuş:

-İyi günler, kuşlar padişahının yerini arıyorum. Acaba siz onun nerede olduğunu biliyor musunuz?

Bahçıvan:

-İşte burası. Ben de buranın bahçıvanıyım. Ben güllere, ağaçlara bakarım. Kuşlar padişahı da yukarıda oturuyor.

Şehzade, kuşlar padişahının yanına varmış ama açlıktan, susuzluktan konuşacak halde değilmiş. Kuşlar padişahı, Şehzade'nin karnını güzelce doyurmuş. Şehzade, kendine geldikten sonra padişah sormuş:

-Oğlum söyle bakalım, beni neden arıyordun?

Şehzade:

-Padişahım! Ben uzak diyardaki bir padişahın tek evladıyım. Uzun zamandır bir rüya görüyorum. Pencereden içeri bembeyaz kanatlı, benzersiz bir güvercin geliyor. Onu tutmak için gözümü açıp kalktığımda pencereden uçup gidiyor. Sorarken, sual ederken sizden sözettiler. Ben de sizi bulmak için düştüm yollara, işte karşınızdayım. Bu güvercin kimdir, neyin nesidir? Lütfen bana söyleyin.

Padişah oğlanı dinledikten sonra:

-Sen burada bir müddet bekle. Merak etme, derdinin devasını bulacağım.

Bütün kuşlar bahçede toplandığı an, kuşlar padişahı bahçeye girip sormuş:

-Filan ülkeye gidip de orada filan padişahın oğlunun rüyasına giren kim?

Bir güvercin öne çıkmış, padişahın oğlunun rüyasına kendisinin girdiğini söylemiş.

Kuşlar padişahı, bu kuşa kim olduğunu sormuş.

Kuş:

-Ben Ahır Dağı'nın arkasındaki periler padişahının kızıyım. Kuş kılığına girip padişahın oğlunu görmeye gitmiştim.

-Anladım, teşekkür ederim, demiş padişah.

Ardından Şehzade'ye durumu anlatmış:

-Oğlum, durum bundan ibaret. Kuşun yerini yurdunu öğrendim. Ama çok uzakta, bilinmedik bir yerde. Kuş, ara sıra buraya şu havuzda serinlemeye, su içmeye gelir. Dikkat et, iyi gözlersen onu görür ve tanırsın.

Şehzade havuzu uzaktan gören bir yere oturup beklemeye başlamış. Beyaz bir güvercin gelip havuzun başına konmuş. Oraya konduktan sonra da güzeller güzeli bir kıza dönüşüvermiş. O kadar güzelmiş ki, doğan aya, "Sen doğma, -ben doğayım." diyecek kadar güzelmiş. Şehzade tam kıza yaklaştığı sırada kız, tekrar güvercin olup havada kanatlanıvermiş.

Şehzade, kuşlar padişahına durumu bildirmiş. "Bu kuşların nerede yaşadığını bulmamız lazım." demiş. Padişah bütün kuşları çağırmış, sormuş. Kocamış, yaşlanmış bir kartal varmış. Kartal:

-Ben orada doğdum büyüdüm. Oraları çok iyi bilirim. Şehzadeyi ben götürürüm, demiş.

Kartal, şehzadeyi sırtına alıp dev kanatlarını açivermiş. Hızla yükselip yola koyulmuşlar. Birkaç gün sonra periler padişahının diyarına varmışlar. Şehzade, kartala hem teşekkür etmiş hem de:

-Sakin beni bırakıp uçma, beni bekle, demiş.

Kartal:

-Sen merak etme, demiş.

Bunun üzerine şehzade, peri padişahının sarayına doğru ilerlemiştir. Padişahın huzuruna varmış:

Periler padişahı:

-Buyur bakalım, dileğin ne?

Şehzade:

-Padişahım, rüyamda sizin kızını görüyorum sonra gözümü açtığımda güvercin olup uçup gidiyor. Onu huzurunuzda görmek, onunla konuşmak isterim.

Periler padişahı:

-Sen in misin, cin misin? Kimsin de benim kızımı görmek, onunla konuşmak istiyorsun? Kanın kanımızdan değil,canın canımızdan değil. Biz periyiz, sen insanoğlusun.

Oğlan:

-Ne inim ne cinim. Falan yerin padişahının oğluyum. Ben şu kadar zamandır yol çekiyorum. Dağı taşı kat ettim, geldim. İzninizle kızınızla görüşmek istiyorum.

Periler padişahı:

-Önce kızıma sormam lazım, bakalım seninle görüşmek isteyecek mi, demiş ve kızının yanına gitmiş.

Periler padişahı:

-Kızım sen ne diyorsun? Bu Şehzade ile konuşmak görüşmek ister misin?

Kız:

-Evet, babacığım ama bir şartım olacak. Bir ata binsin ve o atın üstüneyken ağaçtaki elmaya ok atsin. Şayet isabet ettirirse onunla görüşeceğim.

Periler padişahı, kızının söylediklerini şehzadeye iletmiş. Şehzade şartı kabul etmiş. Hemen en hızlı koşanından, en iri yarı olanından bir at getirmişler.

Bu sırada, şehzadeyi sırtında getiren dev kartal; olan biteni gizlice izliyormuş. Şehzade ata binmiş, at o kadar hızlı ve deli gibi koşuyormuş ki üzerinde durmak bile marifet istermiş. Kartal, Şehzade'nin hâlini görünce ona yardım etmek

istemiş. Şehzade oku güç bela uzaklardaki elma ağacına doğru bırakmış. Kartal, kocaman kanatlarıyla çıkardığı rüzgarla oka yön vermiş. Ok uçmuş uçmuş uçmuş ağaçtaki en kırmızı elmaya saplanmış.

Şehzade, atını padişahın tahtının önünde durdurmuş. Şartınızı yerine getirdim demiş. Bu sırada periler padişahının kızı güvercine dönüşmek için sihirli gömleğini alıp şehzadeye dokunuvermiş. İki de güvercine dönüşüp birlikte gökyüzünde süzölmeye başlamışlar. Az gitmişler, uz gitmişler dere tepe düz gitmişler, altı ay bir güz gittikten sonra nihayet kendi diyarlarına ulaşmışlar. Şehzadeyi gören babası çok sevinmiş. Periler padişahının kızı ve şehzade kırk gün kırk gece süren düğün yapmışlar. Düğüne diyardaki tüm kuşlar katılmış. İki de uzun yıllar ülkeyi ferah ve mutlulukla yönetmişler.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

İdili ile Bıdılı

Bir varmış, bir yokmuş. Vakti zamanında deve tellal iken, pire berber iken, kör balta ile adamları tıraş ederken, fili yuttu bir yılan; eşeğe binip, fili kucağına alıp kaçan bir yılan. Sabahtan kalktım, süte giderken camızı heybeden düşürdüm. Anam beşikteyken, babam eşikteyken, ben on beş yaşındayken, tıngır mıngır anamın beşiğini sallarken bunların hepsi mi yalan? Hiç aslı yok bunların!

Zamanın birinde İdilî ile Bıdılı adında iki kardeş yaşarmış. İdilî ile Bıdılı'nın bir kardeşleri daha varmış. Kardeşleri o kadar uzakta yaşarmış ki onu çok özlerlermiş. Günlerden bir gün İdilî, Bıdılı'ya demiş ki:

-Bıdılı.

-Ne var İdilî?

-Ne duruyoruz, haydi gel de kardeşimizi görmeye gidelim.

-Ne götürelim yanımızda, demiş Bıdılı.

Ardından iki kardeş düşünüp taşınmış, biraz da kaşınmış ve bir kalıp sabun, bir tarak, bir tas, bir top da kendir (kalın ip) almışlar. Yola koyulmuşlar. Az gitmişler, uz gitmişler; altı ay gündüz, altı ay düz gitmişler. Vara vara bir ağaç dibinde durmuşlar. Çok yorulduk dinlenelim derken ağaçtaki bir karga, başlamış kafasını kaşımaya.

-Bıdılı, demiş İdilî.

-Efendim İdilî, demiş Bıdılı.

-Bu tarağı, şu kargaya verelim de güzelce başını kaşısın, demiş İdilî.

Tarağı, kargaya vermişler.
Karga tatlı tatlı kaşınırken yola
devam etmişler. Az gitmişler uz
gitmişler sonunda bir serçeye
rast gelmişler. Serçe eğilip eğilip
Aksu'dan su işiyormuş.

-Bıdılı!

-Efendim İdlılı?

-Gel, şu bakır tası şu serçeye verelim de içinden rahat rahat su içsin, demiş İdlılı.

Bakır tası da serçeye vermişler. Serçe hiç yorulmadan tastan suyunu içerken yola koyulmuş İdlılı ile Bıdılı. Az gitmişler, uz gitmişler; dere tepe düz gitmişler, altı ay bir güz gitmişler, bir de geri dönüp bakmışlar ki bir arpa boyu yol gitmişler. Vara vara bir kavak ağacına denk gelmişler.

-Bıdılı!

-Efendim İdlılı, demiş Bıdılı.

-Bu kavak üşümüş tir tir titriyor. Gel şu kendiri kavağın beline saralım, demiş İdlılı.

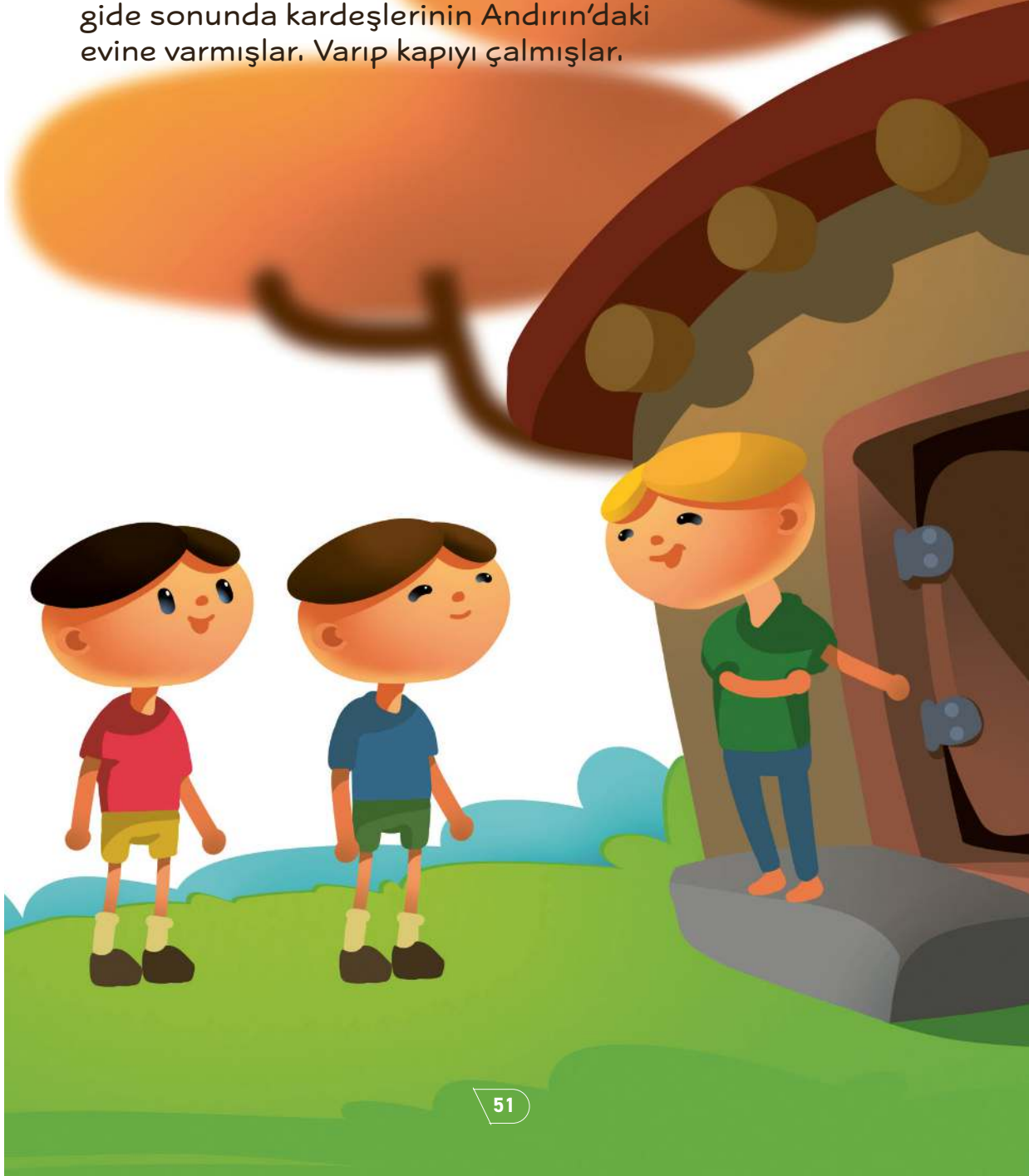
Bıdılı çıkmış ağacın tepesine. Bir top kendiri ağacın tepesinden köküne kadar sara sara inmiş aşağıya. Derelerde yel gibi tepelerde sel gibi, gündüz olmuş gün gibi konarak göçerek, lâle sümbül biçerek, az gitmişler, uz gitmişler; dere tepe, düz gitmişler. Vara vara bir ırmağa varmışlar. Bir de bakmışlar ki ırmak kenarında bir cücük (civciv), ırmağa batıp batıp çıkıyormuş.

-Bıdılı!

-Efendim İdlılı, demiş Bıdılı.

-Gördün mü şu cücüğü? Kafası kirlenmiş, kafasını yıkıyor. Sabunu verelim de iyice bir temizlensin, demiş.

Bir kalıp sabunu da bu cücüğe vermişler. Meciklere (keçilere) baka baka yeniden yola koyulmuşlar. Kimi zaman Maraş'ta kabarcık üzümü, kimi zaman da Bertiz'de marhabaşı üzümü yemişler. Az gitmişler, uz gitmişler; dere tepe düz gitmişler. Bir arpa boyu yol gitmişler. Gide gide sonunda kardeşlerinin Andırın'daki evine varmışlar. Varıp kapıyı çalmışlar.

Kardeşleriyle hoşbeş etmişler, hasret gidermişler. Akşam olmuş, yufka ekmekle eli böğründe yemişler. Ayranları içmişler. Yatak serip yatmışlar. Bir vakit sona İdılı ile Bıdılı uyanmış.

-Bıdılı!

-Efendim İdılı, demiş Bıdılı.

-Ben bahçeye çıkacağım. Gel de beraber gidelim, demiş.

Aşağı inmişler. Bakmışlar ki birsürü tavuk var. Tavuklar, gagalarıyla yerdeki yemleri didikleyip dururlarmış.

-Bıdılı!

-Efendim İdılı, demiş Bıdılı.

-Kardeşimiz bu tavukları kümese doldurmuş, hiç gezdirmemiş. Hepsi de tombul tombul olmuş. Kümesin kapısını açalım da biraz gezsin tavuklar, demiş.

Kümesin kapısını açıp onlarca tavuğu dışarı salmışlar. Hepsi de etrafta koşuşmaya başlamış.

-Ne de güzel oldu, demiş İdılı.

Bıdılı:

-Tavuklar geziyor ne de çok sıkılmışlar, hızla uzaklaşıyorlar...

Bu sırada kardeşleri aşağı inip de kümesi boş görünce olan biteni merak etmiş.

-İdılı, Bıdılı! Ne yaptınız bu tavuklara, diye seslenmişler.

İdılı ile Bıdılı demiş ki:

-Kardeşim, sen bu tavukları niye hiç gezdirmedin? Hayvanlar hiç gezmemiş, spor yapmamışlar, çokça kilo almışlar. Biz de kümesin kapsını açıp saldık onları, demişler.

Kardeşleri demiş ki:

-İdılı, Bıdılı! Tavuklar olmadan yumurtalar da olmaz. Ne ederiz biz şimdi?

İdılı ile Bıdılı düşünmüş ve kardeşlerine hak vermişler. Sonra başlamışlar tavukları aramaya. Tavuğun biri Elbistan'dan çıkmış, biri Afşin'den çıkmış, ikisi Andırın'dan, birkaçı Dulka-diroğlu'ndan derken tüm Maraş'ı gezmişler. En sonunda Maraş dondurmacısının önünde durup soluklanmışlar. Kardeşleri:

-Sayenizde Maraş'ın görmediğimiz yeri kalmadı.

Olumsuz görünen şeyler bazen güzelliklere vesile olabilirler. İyi ki geldiniz İdılı ile Bıdılı, demiş.

İdılı ile Bıdılı o günden sonra her yıl Maraş'a ziyarete gelmişler. Her geldiklerinde de türlü türlü maceralar yaşamışlar. Ellere kömür, bizlere ömür. Bitti söz, küllendi köz.

E haydi o zaman gökten üç elma düşsün başımıza. Biri size biri bize biri de İdılı ile Bıdılı'nın başına.

cüçük: civciv, tavuk yavrusu
mecik: keçi

İyiliğin Hediyesi

Bir varmış, bir yokmuş, gel gör ki bizden daha delisi pek yokmuş. Azdan çoktan, hoppala hoptan. Zaman o zaman idi, bir cebim var

idi, ayran ile doldurur, şerbet ile içerdim. Ayranı bir cebime, şerbeti öbür cebime koydum; seğirttim köye çıktım. Çobandan kaymak yedim. Şerbeti kuşa verdim. Kuş bana kanat verdi. Çaldım kanadı yere, uçup gittim göklere. Baktım bir has bahçe, içinde sular akar. Gezdim dolandım, suları cebime koydum, döndüm geldim yurduma.

Suyu ele verdim, kanadı kuşa verdim, oralarda dinlediğim sözleri size getirdim.

Bir varmış bir yokmuş, çok eski zamanlarda fakir mi fakir genç bir adam yaşarmış. Bu fakir adam, fakir olmasına rağmen eline geçen her

şeyi paylaşır, bir ekmeği olsa ikiye böler, karnı aç olan herkesle paylaşmış. Çokça da çalışır, kazandığının fazlasını ihtiyaç sahiplerine dağıtmış.

Bir gün bu fakir adam, bütün gün hamallık yapıp kazandığı parayla bir somon ekmeğe almış. Tam eve girecekken yaşlı bir adamı görmüş. Adamcağız o kadar açmış ki açlıktan karnı küçücük kalmış. Bizim fakir adam hiç düşünmeden ekmeğin tamamını yaşlı adama vermiş.

Yaşlı adam "olmaz" dese de hızla ekmeği bırakıp yoluna devam etmiş. Masal bu ya, meğer bu yaşlı adam sıradan biri değilmiş. Diyar diyar dolaşır, iyilik edenlere yardım edermiş.

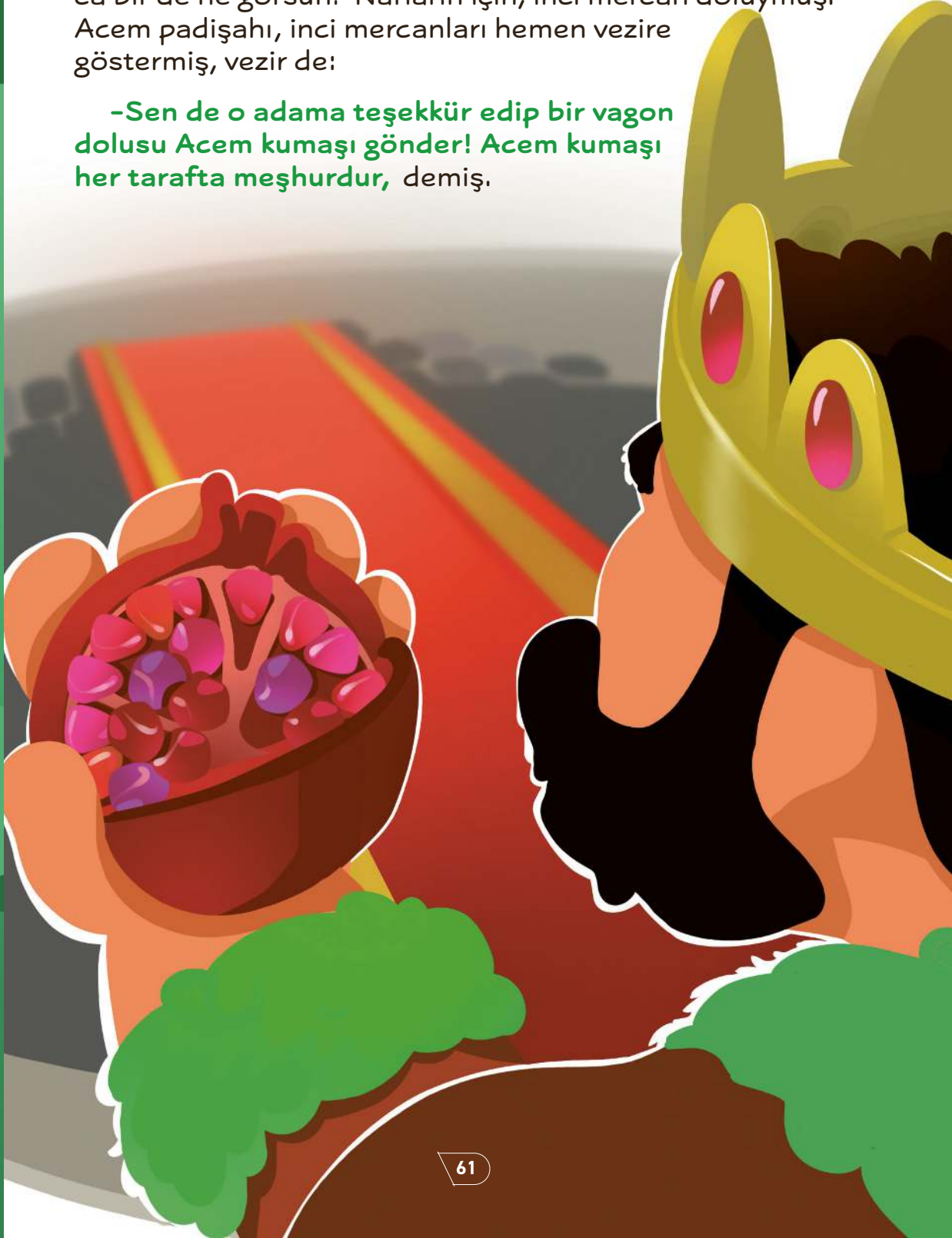
Ertesi gün fakir adam, çalışmak için sabahın erken saatlerinde yola çıkmış. Tam kapıyı açmış ki bir de ne görsün? Kapının önünde iki tane kıpkırmızı nar duruyor. Meğer bu narları dünkü yaşlı adam bırakmış.

Fakir adam "Hayatımda hiç böyle kırmızı böyle güzel nar görmemiştim. En iyisi ben bunları Acem padişahına hediye edeyim." demiş.

Acem padişahı narları kabul etmiş, fakir adamı evine yollamış. Akşam olup da padişah narları yemek için kırınca bir de ne görsün? Narların için, inci mercan doluymuş. Acem padişahı, inci mercanları hemen vezire göstermiş, vezir de:

-Sen de o adama teşekkür edip bir vagon dolusu Acem kumaşı gönder! Acem kumaşı her tarafta meşhurdur, demiş.

Ertesi gün bir vagon dolusu Acem kumaşı, bizim fakir adamın evine hediye gitmiş. Gözü tok fakir adam, teşekkür edip:

-Benden Hint padişahına hediye olarak gönderir misiniz kumaşları? Anamın diktiği bir ceketim var, beni hep çok sıcak tutar. Yenisinde de gözüm yoktur. Hem kumaşlar Hint padişahının daha çok işine yarar, demiş.

Kumaşlar Hint padişahına ulaşınca padişah, vezirine sormuş:

Vezir:

-Acem kumaşı dünyada bir tanedir. Onun üstüne kumaş yoktur. Siz de karşılığında iki vagon dolusu Hint kumaşı gönderin, demiş.

Günler sonra iki vagon dolusu Hint kumaşı fakir adamın evin ulaşmış. Fakir adam:

-Kumaşlar için çok teşekkür ederim. Ancak kabul edemem, kumaşlar benden Dulkadir Beyi'ne hediye olsun lütfen, demiş.

Bunun üzerine iki vagon dolusu kumaş, Dulkadir Beyi'ne ulaşmak üzerine yola çıkmış. Tren, Maraş'a ulaşınca haberciler koşup Dulkadir Beyi'ne varmışlar:

-Beyim beyim! Size fakir bir adamdan iki vagon dolusu Hint kumaşı hediye geldi, demişler.

Dulkadir Beyi, yardımcısıyla konuştuktan sonra fakir adama teşekkür amaçlı kırk teneke altın göndermiş.

Günler sonra teneke teneke altın fakir adama ulaşınca fakir adam:

-Dulkadir Beyi'ne teşekkürlerimi iletin ama bu altınları kabul edemem, demiş.

Görevliler:

-Bey'in verdiği hediye reddedilir mi hiç? Olacak iş değil. Bunu biz diyemeyiz. Kendin iletirsin, demişler.

Bunun üzerine yirmi teneke altın tekrar trene yüklenmiş, fakir adam da vagonlardan birine binmiş, Maraş'ın yolunu tutmuşlar. Fakir adam, Bey'in huzuruna çıkıp hediyeleri kabul edemeyeceğini söylemiş.

Dulkadir Beyi, önce hiddetlenmiş ama fakir adamı da sabırla dinlemeye devam etmiş.

En sonunda fakir adama doğru bakıp:

-Altınları istemiyorsun, başka hediye kabul etmem diyorsun. Hiç mi isteğin yoktur senin?

Fakir ve genç adam:

-Beyim, tek isteğim ömür boyu mutlu olmaktır. Bu da parayla mümkün değildir, hele altınla kumaşla hiç mümkün değildir, demiş.

Bey:

-Peki neyle mümkündür?

-Sevgiyle... Sevgi dolu bir yuvam olsa ömür boyu mutlu olurum, şayet kızınızla evlenme izin verirseniz dünyanın en mutlusu ben olurum, demiş.

Dulkadir Beyi, bu gözü tok ve çalışkan adamı pek beğenmiş.

-Zengin olmak kolay, mutlu olmak zordur. Kızımın da gönlü varsa o vakit kırk gün kırk gece düğün sizindir, demiş.

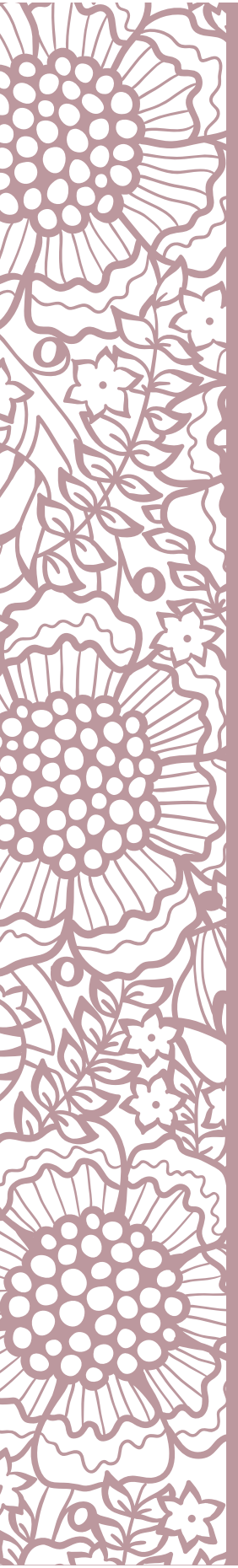
Dulkadir Beyi'nin kızı, bu fakir ama çalışkan olan genç adamı pek beğenmiş ve onunla evlenmeyi kabul etmiş.

Bunun üzerine kırk gün kırk gece düğün yapılmış, ziyafetler verilmiş.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

Karga, Tilki ve Ayı

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, kalbur ile su taşım, sulayamadım bir bahçe bile. Buğday ekim arpa bitti. Keçilerim sarpa gitti. Ne talihsiz insanmışım? Zemherinin soğuşunda ateş başımda bitti. "Ne yapayım da avunayım?" derken fikrim aklıma yetti, dilim bu masala gitti.

Zamanın birinde bir karga ile tilki arkadaş olmuşlar.

Tilki demiş ki:

-Karga kardeş bir gün bana misafir olur musun?

Karga, sevinçle kabul etmiş bu teklifi. Az gitmiş uz gitmiş, dağları tepeleri aşmış sonunda tilkinin evine varmış. Tilkinin evine gitmiş ki bir de ne görsün? Tilki yemek olarak bir yal yapmış. Onu da bir taşın üstüne dökmüş. Karga, uzun sivri gagasıyla bir türlü taşın üstünden yalı alıp da yiyememiş. Tilki ise yalı bir çırpıda yalamış yutmuş, karga aç kalmış. Aç kalan karga:

-Tilki kardeş bir gün de sen bana misafir ol, demiş.

Tilki hemen kabul etmiş. Biraz zaman geçtikten sonra tilki, karganın yemek teklifi için yola koyulmuş. Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düze gitmiş, sonunda karganın evine varmış. Tilki, karganın evine varmış ki bir de ne görsün? Karga tavada kavurduğu nohutları bir çalının dibine dökmüş, kendi uzun sivri gagasıyla didikleyle didikleyle bir güzel yemiş. Bu sefer de tilki aç kalmış. Karga, tilkinin hatasını anladığını fark edince sevinmiş. Sevinçten mutluluk uçuşu yapmak istemiş. Kanatlanırken tilki:

-Karga kardeş beni de kanatlarına alır mısın, diye seslenmiş.

Karga onu da alıp gökyüzüne çıkıvermiş. Bir zaman sonra karga:

-Tilki kardeş bu kanadım yoruldu, şu kanadıma geç, demiş.

Tilki, bir kanattan diğerine geçerken düşüvermiş. O anda aşağıdan geçen bir adam, sıcaklayıp üzerindeki kalın kürkü kenara koymuş. Tilkinin şansı da tam burada yüzüne gümüş. Tilki yumuşacık kalın kürkün üzerine düşüvermiş, hiç de canı acımamış. Bunun üzerine kürkün sahibi:

-Bu kürke ihtiyacım yok aslında. Al senin olsun bundan sonra, hem sana uğurlu geldi, deyip kürkü tilkiye hediye etmiş.

Şanslı tilki, kürkü üzerine geçirip yola koyulmuş. Giderken giderken Başkonuş Yaylası'nda bir ayıya rastlamış. Meğer bu ayı çok eskiden Tekir Çayı'na düşmüş çaydan çıkmaya çalışırken de kürkü hasar görmüş. Soğuk havalarda diğer ayılar sıcacık kürkleriyle gezerken bizim ayı tir tir titirmiş. Bu yüzden tilkinin üzerindeki kürkü gören ayı heyecanlanmış. Hızla tilkinin yanına gidip sormuş:

-Tilki kardeş, o kürkü nereden aldın?

Tilki:

-Dokudum.

Ayı:

-Nasıl dokudun?

Tilki:

-Kırk koyun getir sana da dokuyayım?

Ayı gitmiş, aramış taramış, yaylaları gezmiş dağları dolaşmış. Kuzulu muzulu kırk koyun getirmiş. Aradan epey bir zaman geçmiş, ayı merak etmiş:

-Ne yaptın tilki, bitmedi mi şu benim kürk?

Tilki:

-Yok, daha bitmedi. Kuzulu muzulu kırk koyun daha getirirsen hemen bitiriveririm, demiş.

Ayı yine gitmiş, gezmiş dolaşmış. Sonra başka bir kırk koyun daha getirmiş. Tabi tilki bunları yer yer keyfine bakarmış. Sonunda ayı oyuna geldiğini anlamış. Tilki onu oyalyormuş (gibi bir şey?). Ayı meclisini kurup olan biteni anlatmış. Bilge ayılar, tüm koyunları tilkiye ver-

diği için ayıya kızsalar da onu affetmişler ve tilkiye bir oyun oynamaya karar vermişler.

Ayı yine tilkinin yanına gidip kürkü sormuş. Tilki bu kez yine:

-**βana kuzulu muzulu kırk koyun getirirsen kürkü veririm, demiş.**

Ayı hemen söze girmiş:

-**βu ilerdeki büyük tepeyi görüyor musun?**

-**Evet.**

-**Hah işte oradaki tepede bir kuyu var, o kuyunun dibinde de Döngel Mağarası'na açılan bir kapı var. βu diyardaki tüm kuzulu muzulu irili ufaklı sürüler Döngel'e doluşur.**

Ayı önde tilki arkada varmışlar kuyuya. Kuyu ağzına gelince tilki hafifçe eğilmiş. Ayı da:

-**İyice eğil de bak, duvarda eski insanların resimleri var, diye seslenmiş.**

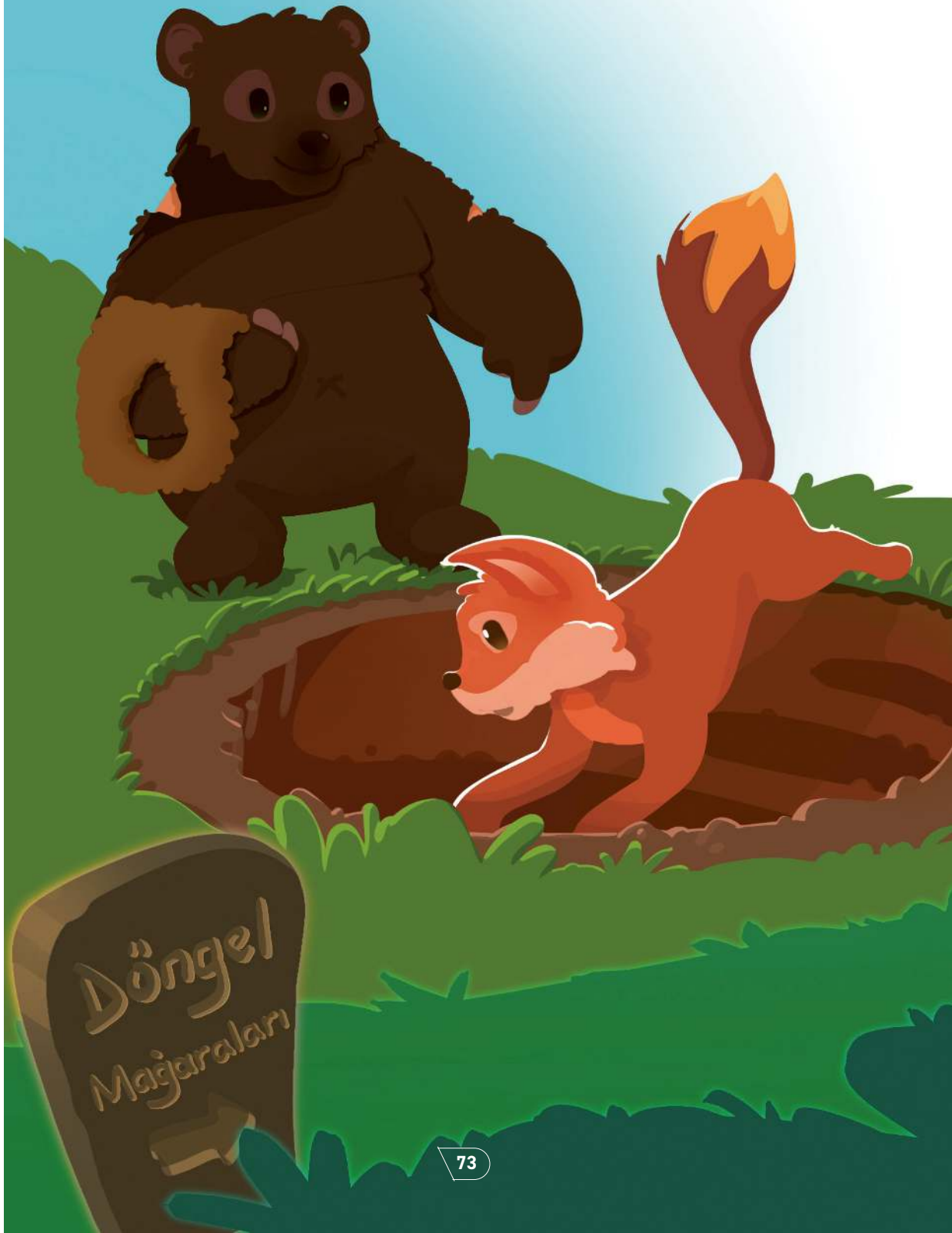
Tilki biraz daha eğilmiş.

Bizim ayı:

-**Daha da daha da aşağıya, derken tilki düşmüş kuyunun dibine. Düşerken de üzerindeki kürk, ayının pençesine takılıvermiş.**

Tilki kürkü umursamamış, kuyudaki koyunları yemek için parlak gözlerle etrafı incelemeye başlamış. Ancak kuyunun dibinde ne kapı, ne mağara ne de koyun varmış...

Tilki o an anlamış hatasını. Bin pişman olsa da iş işten geçmiş.

-Kürk senindir ayı kardeş, ne olur affet beni, çıkar kuyudan, demiş.

Yeni kürkü üzerine giyen ayı:

-Çıkarırım çıkarmasına ama var git buradan, bir daha da kimseye yalan söyleyip onları kandırma, demiş.

Tilkiyi kuyudan çıkarmış. Tilki özür dileyip oradan ayrılmış. Sonraki zamanlarda Başkonuş'a ve Tekir'e geldiğinde tüm hayvanlara nazik davranmış, herkese karşı dürüst olmuş ve işi de hep rast gitmiş. Ayı da yeni kürküyle Engizek'te bile soğuk havalarda hiç üşümemiş.

Kekik Kralı

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde Maraş'ın kekik kokan dağlarında kekikler bitmez olmuş. Kekik çiçekleri açıp da koku rüzgârla dağılmaya başladı mı nereden geldiği belli olmayan devler ortaya çıkarmış. Bu devler, tüm kekikleri yemeye başlarlar. Kimseye bir tutam vermezlermiş. Maraşlılar tarhanaya koyacak kekik bulamaz olmuş. Maraş tarhanası hiç kekiksiz olur mu? Olmaz... Yıllarca kendi dağlarından mis kokulu kekikleri toplayan halk, bu durum karşısında çaresiz kalmış. Bunun üzerine tüm köylü toplanıp bir çözüm yolu aramaya başlamış. En sonunda, içlerinden en cesurlarını seçip devlerle anlaşma yapmak için göndermeye karar vermişler.

Maraş gençleri öyle cesurmuş ki biri "Ben gider konuşurum." derken öbürü söze girip

"Yooook, yooook! Ben gider konuşurum." dermiş.

Bu böyle uzunca süre devam etmiş. En sonunda aralarında bir turnuva yapıp kazananın devlerle görüşmesine karar vermişler. İlk gün ok atma yarışı yapılmış, ikinci gün at binme, üçüncü gün bakır dövme derken tüm turnuvaların galibi bizim Osman çıkmış.

Osman gün doğmadan hazırlıkları tamamlamış. Annesiyle vedalaşmış.

Annesi:

-Oğlum cesur oğlum, ne yap, ne et, son kalan azıcık kekikle serdiğim firikler kurumadan dön, demiş.

"Tamam." demiş bizim Osman ve Maraş peynirli yufka dürümü azık edip yollara düş-

müş. Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş. Sonunda devlerin olduğu köye girivermiş. Tam devleri izlerken aklına annesinin sözü gelmiş: "Firikler kurumadan gel." Hemen bademli azı-ğını kontrol etmiş ki ne görsün? Firik, tarhana-ya dönmek üzere... "Yarın daha erken gelirim." deyip hızlı adımlarla eve geri dönmüş. Annesi, sofrayı kurmuş onu beklemekteymiş. Annesiyle birlikte sofraya oturmuş; Maraş tavasını tahta kaşıkla hızla yiyip bitirmiş. O gece güzel bir uyku çekmiş. Sabah Maraş kuşları "cıkçık" derken hemen düşmüş yollara...

Tam devlerin köyüne girdiğinde devlerden biri burnunu iyice çeke çeke:

-İnsan kokusu alıyorum, biri mi girdi yoksa içeri? Çabuk her yeri arayalım, diye bağırmış.

Devler etrafta koşuştururken bizim Osman hızlıca kekik kokularının en çok geldiği yere, kekik ambarına atıvermiş kendini. Burada tavandan yere, duvardan cama kadar her şey kekiktenmiş. Osman'ın aklına bir fikir gelmiş. Hemen kendini kekik demetlerinin içine atıp her yerini kekik kokusuna bulamış. Kekik sürgünlerini birbirine dolayıp kendine heybetli bir taç yapmış. Kollarına, bacaklarına kekik püskülleri takmış. Öyle bir hale gelmiş ki onu gören kimse tanıyamamış.

Osman ambardan gizlice çıkmış, bu sırada devler etrafta insan aramaya devam etmekteymiş.

Osman:

**-Ey dev gibi devler,
Sizin gibiler tüm kekiği yerler,
İnsanlara firriği serdirmezseniz,
Kekik kralı halinizi duman eyler!**

Devler şaşkınlıkla başından, ayaklarından, ellerinin üzerinden ok gibi kekik demetleri çıkan kişiye bakmışlar. İçlerinden biri:

-İnsan desek insan değil, hayvan desek hayvan değil. Nasıl bir mahlûkatsın sen?

Osman sesini kalın kalın yaparak bağırması:

-Dev gibi devler,

Bana kekik kralı derler,

Sözümü dinlemezseniz,

Köyünüze kıran girer beyler, deyip hızlıca uzaklaşmış.

Koşa koşa evin yolunu tutmuş. Tam firikler kurumadan önce annesinin evinden içeri adımını atıvermiş. Annesi Osman'ı karşılamış, olup biteni dinlemiş. Osman'ın üzerindeki kekikleri alıp suya koymuş ve güzelce kaynatmış. Ardından onları şişeye koyup söze girmiş:

-Oğlum yarın sabah Maraş dondurmasını sırtına bağla devlerin köyüne götür. Devlerin keçi sütüne alerjisi olur. Hepsine dondurmayı yedir. Karınları ağrıyınca da al bu şişedeki kekik suyunu içir. Onları kurtar. Sonra da kekikleri kurtar, firikler de kurumadan bize getir, demiş.

Osman annesinin dediklerini yapmak için sabah kuşlar cıvılda cıvıdamaz evden çıkmış. Doğruca devlerin köyüne varmış. Herkes uyku-dayken yine kekik ambarına girip kendine güzel bir taç yapmış, her yerine kekik filizlerini koyup tanınmaz hale gelmiş. Sonra da Maraş dondurmasını meydana bırakıp saklanmış. Devler uyanıp da dondurmayı görünce çok sevinmişler. Devlerden biri:

-Ben bunu insanlar yerken görmüştüm. Çok merak ediyordum ama ben insanı yakalayıp da dondurmasını alana kadar dondurma eridi. Hiç yiyemedim. Şimdi hemen tadına bakmalıyım, demiş.

Diğerleri de ona katılmış. Dondurmayı hızla yemeye başlamışlar. Devler o kadar açgözlüymüş ki "Bu dondurma nereden geldi?" diye soran olmamış. Yani üzümü yiyip de bağıni sormak kimsenin aklına gelmemiş. Birkaç saat sonra hepsi de meydanda sırt üstü yere yatıp davul gibi olmuş karınlarını tuta tuta bağırmaya başlamış. "Vay karnım! Ah karnım!"

Tam bu sırada bizim Osman "İşte, şimdi tam vaktidir!" deyip çıkıvermiş meydana.

Devler karınlarının acısından kalkıp da Osman'ı yakalayamamışlar bile. Osman bir kayanın üzerine çıkıp:

-Sizi dün uyardım. Kekikleri tuttuğunuz için köyünüze kıran girdi işte!

Devler:

-Kekik Kralı! Yapma etme, özür dileriz. Kekikleri al, götür. Yeter ki bizi eski halimize getir, diye yalvarmışlar.

Osman:

-Getiririm tabi, ama siz de bir daha kekiklerin hepsini alıp saklamayacaksınız. Dağda yeşeren kekik her canlının hakkıdır. Birazını alıp gerisini bırakacaksınız, demiş.

Devler bu şartı hemen kabul etmişler. Bunun üzerine Osman, hemen heybesindeki şişeyi çıkarıp devlere yudum yudum kekik suyu içirmiş. Kekik suyu, mide ağrılarına öyle iyi gelir öyle iyi gelirmiş ki onu içen hemen iyileşirmiş. Devlerde de işe yaramış bu. Kekik suyunu içen devler biraz zaman geçince iyileşip ayaklanmışlar. O vakit Osman ambardaki tüm kekikleri bir devin sırtına yükleyip devle beraber eve gelmiş. Deve de biraz daha kekik suyu verip teşekkür etmiş ve onu geri göndermiş. Tüm Maraş halkı Osman'a teşekkür etmiş, o gün tüm firikler Osman için serilmiş. Devler ise bir daha kekikleri saklamamışlar. Maraş tepeleri yine mis gibi kekik kokmaya başlamış. Tarhanalar kekikle birlikte kuruyup Maraş'taki tüm çocuklara şifa olmuş. O günden beri kim bir kekik kokusu duysa aklına Bizim Maraşlı Osman yani Kekik Kralı gelirmiş.

Gökten üç elma düşmüş. Biri Kekik Kralı'nın başına, biri firik yiyenlerin başına, biri de bu masalı okuyanların başına...

Keloğlan ile Üç Kurnaz

Evvel zamanda iken, kalbur samanda iken, yol az iken uz iken... Karatavuk kömürcü, saksağan berber iken, horoz tellâl iken, tavuk saatçi, eşek tuzcu iken, koyun hâkim, keçi avukat iken bir masal duydum birilerinden; aldım cebime koydum altın ile çoğalttım size getirdim dirhem ile...

Zamanın birinde bir Keloğlan varmış. Keloğlan eşi ve babasıyla birlikte minik bir evde yaşarmış. Günlerden bir gün Keloğlan babasına keçileri göstererek demiş ki:

Baba şu meciklerden (Maraş bölgesinde keçiye mecik de denilir) birini götürüp satayım da elimize beş on kuruş para geçsin.

Babası da:

-A benim Keloğlum sat satmasına da çok dikkatli ol. Tilki gibi kurnaz insanların seni kandırmalarına izin verme sakın!

Keloğlan babasının sözlerine pek kulak asmadan "Peki peki." deyip koyuluvermiş yola. Şehre yaklaşınca üç kurnazla karşılaşmış. İçlerinden biri:

-Keloğlan bu horozu kaç satış yapıyorsun?

Keloğlan:

Bu horoz değil ki bu bir keçi, demiş.

Üç kurnaz "Horoz bu horoz!" diye ısrar etmişler.

Keloğlan:

-Yok yahu bu keçi, horoz değil, ayrıca satılık değil, demiş sinirli sinirli.

Bir keçi parasına iki yüz horoz alınır mış. Keçi yi horoz diye satın alırlarsa iki yüz kat kâr edecekler miş. Bu yüzden üç kurnaz adam; hemen gidip kılık değiştirmişler, tanınmayacak hâle gelmişler. Tekrar Keloğlan'ın önüne çıkmışlar:

-Kardeşim bu horoz kaç para?

Keloğlan:

-Kardeşlerim bu horoz değil keçi.

-Yahu neresi keçi bunun? Horoz bu.

Satmıyorum ayrıca, demiş, Keloğlan.

Adamlar yine gitmişler, elbiselerini değiştirip başka kılıklara girmişler. Keloğlan'a horozun satılık olup olmadığını sormuşlar. Keloğlan'ın kafası iyice karışmaya başlamış. "Bu kadar insan benim keçiye horoz diyorsa demek ki bu horozla dönüşmüş de ben fark etmiyorum." diye düşünmüş ve pes edip keçi yi horoz fiyatına satıvermiş.

Köye dönünce olup biteni babasına tek tek anlatmış.

Babası:

-Oğlum ben sana demedim mi, Őehir yerinde tilki gibi kurnaz adamlar olur, onu senden Çok ucuza alırlar, sakın kanma diye...

Kelođlan'ın canı sıkılmıŐ. "Ben onlardan bunun acısını Őı-karmaz mıyım? Bu kel kafanın iğinde ne akıllar var..." diyerek ahırdaki uyuz eŐeđi de alıp dűŐműŐ yollara.

Kelođlan Őehre inip dođruca pazaryerine gitműŐ. KeĐisini horoz diye alan adamları aramaya baŐlamıŐ. Az ilerde onları aralarında konuŐurlarken gűrűnce hemen eŐeđini, onların

görebileceği bir yere bağlamış. Eşeğin yemini suyunu bolca vermiş. Eşek yem yedikçe bağır-
mış. Adamlar, Keloğlan'ı izlerlerken Keloğlan
gizlice eşeğin kulağının altına bir altın lira koy-
muş. Eşek anırmaya başlayınca altın lira, kula-
ğından aşağı yuvarlanıvermiş. Keloğlan altını
alıp cebine koymuş. Bunu gören adamlar hızla
Keloğlan'ın yanına gelmişler:

-Keloğlan, az evvel ne oldu öyle?

Keloğlan:

-Bu uyuz bir eşek ama her anırmasında ku-
lağından bir altın düşer.

Adamlar:

Keloğlan, bu eşeği bize satmaz mısınız?

Keloğlan:

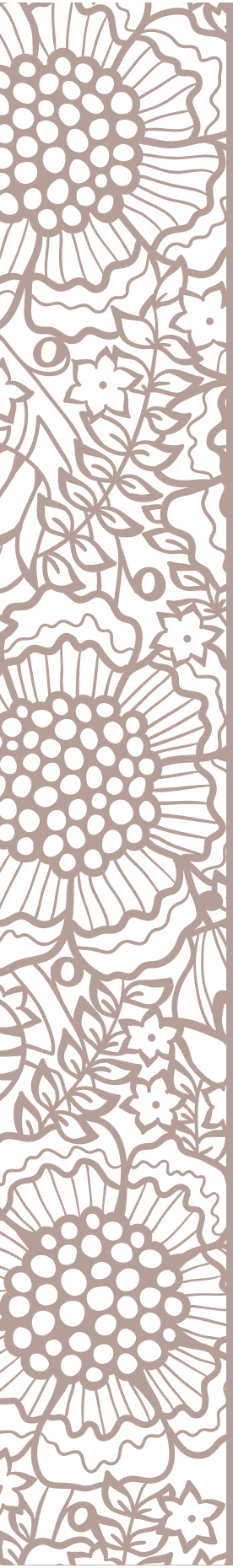
Kulağından altın çıkaran eşek satılır mı, ben
deli miyim?

Üç adam ne yapıp edip Keloğlan'ı ikna etmiş-
ler. Sonucunda da değeri on lira eden eşeğe bin
lira vermişler ve eşeği satın almışlar. Keloğlan:

-Şimdi bu eşeği alıp bir ahıra koyun ve eşe-
ğe otuz gün yetecek kadar da yem ve su verin.
Otuzuncu gün gidip kapıyı açın, kulağından ne
kadar altın düştüyse alın aranızda paylaşın.

Üç kurnaz, Keloğlan'ın dediklerini harfiyen uy-
gulayıp beklemeye başlamışlar. Keloğlan da eşe-
ğin paralarını cebine koyup köyün yolunu tutmuş.
Yolda bir çift tavşan yavrusu görmüş. Tavşanları
nazikçe yerden alıp heybesine koymuş.

Otuzuncu gün olunca adamlar, ahıra varmış-
lar. Heyecanla kapının tokmak deliğinden içeri

bakmışlar. Bir parıltı görünüyormuş ama pek de anlayamamışlar. Kapıyı açıp içeri girmişler ki bir de ne görsünler? Hayvan aç gözlülük etmiş, ne kadar yem varsa yemiş, ne kadar su varsa hepsini bir solukta içmiş. Sonra da keyfinden sırt üstü yatmış, nallarını havaya kaldırıp uykuya dalmış. Parıl parıl parlayanların altın değil de eşeğin nalları olduğunu gören kurnaz adamlar, Keloğlan'ın kendilerini kandırdığını anlamışlar. Ona iyi bir ders vermek istemişler.

Otuzuncu gün, Keloğlan üç kurnazın kendisini arayacağını tahmin ettiği için eşini sıkıca tembihlemiş:

-Ben bağa gidiyorum, o üç kurnaz gelince bağa gönder. Şu tavşan yavrusunu da direğe bağla. Onlar geldiğinde ben tavşana, tavşan yavrum git hanıma söyle kınalı kuzuyu kessin güzel bir kuzu çevirme hazırlasın diyeceğim. Sen de kasaptan et alıp Maraş tavası pişirmeye başla. Onlar da "Bu tavşan ne kadar da marifetliymiş..." diyerek tavşanı benden satın almaya kalkarlar.

Keloğlan, diğer tavşan yavrusunu kucağına alıp bağa gitmiş. Üç kurnaz geldiğinde Keloğlan, kucağındaki tavşana yapması gerekenleri bir bir anlatmış ve tavşanı yollamış. Üç kurnaz:

-Yahu Keloğlan bu tavşan nasıl olur da söylenenleri yapar?

Keloğlan:

-Ben onu eğittim, gel derim gelir, git derim gider. Kasaba gider et alır, komşuya gider iş görür, benim her işimi ve her dediğimi yapar.

Üç kurnaz, bir zaman sonra eve gitmişler ki ne görsünler? Kuzu çevirme hazırlanmış, tavşana söylenen her şey yapılmış. Adamlar, Keloğlan'a ısrar etmişler, tavşanı almak için türlü türlü dil dökmüşler. Keloğlan önce naz yapsa da sonunda iyi bir paraya tavşanı üç kurnaz adama satmış.

Adamlar, şehre dönmüş. Ertesi gün tavşanı almışlar karşlarına:

-Haydi güzel tavşan! Git şu kasaptan bize et alıp gel de güzelce karnımızı doyuralım.

Tavşanı bırakmışlar, tavşan da arkasına bile bakmadan kaçıp uzaklaşmış. Adamlar beklemiş beklemiş ama bir türlü tavşan gelmemiş. Tavşanın gelmeyeceğini anladıklarında kandırıldıklarını da anlamışlar. Doğruca köye gidip Keloğlan'ın kapısını çalmışlar. Kapıyı Keloğlan açmış:

-Ne oldu Beyler? Nedir bu telaş?

Adamlardan biri:

-Bizi kandırdın! Tavşanın hiç hüneri yokmuş. Önce eşeği, şimdi de tavşanı bize fazla paralarla sattın. Paramızı geri ver.

Kelođlan bir süre dűşünműş:

-Siz horoz fiyatına keğimi aldınız. Beni kandırdınız. Sizin yaptığınızın benzerini size yaptım ki nasıl bir his olduğunu anlayın. Hem keğinin hak ettiği parayla sizin verdiğiniz para da artık denk. Kimsenin kimseye borcu yok. Ama bir daha sizle iş yapmam. Güven dediğin şey parayla satın alınmaz. Varın gidin yolumdan bir daha da kimseyi kandırmayın, demiş.

Üç kurnaz o
günden sonra bir
daha böyle iş-
ler yapmamışlar.
Keloğlan'ın yoluna hiç
çıkmamış, kimseyi kandırmaya kalkmamış-
lar. Keloğlan da tavşanları, eşi ve babasıyla
mutlu mesut yaşamış.

**Gökten üç elma düşmüş. Biri Keloğ-
lan'ın başına, biri kurnazlığı bırakan adamların başına, biri
de bu masalı dinleyenlerin başına...**

Mecik: keçi

Maraş tavası: Sebzeler ve et bir kapta üzeri kapatılarak fırında uzun süre pişirilir. Maraş'a özgü ünlü bir yemektir.

Padıŝahın Derdinin Devası

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler tellal iken, develer hamal iken; ben dedemin nenemin beşiğini tıngır mıngır salları iken... Horda hurda, deveyi yedik handa. On iki tarla firik buğday öğüttük yedik, karnımız doymadı. Karıncaya bindim, fili kucağıma aldım falan baltayla saç sakal yüldük (tırış ettik). Az gittik, uz gittik; dere tepe, düz gittik. Altı ay, bir güz gittik; döndük, baktık arkamıza ki bir örme uzunluğu yol gittik. Gide gide Maraş'a misafir olduk. Biri anlatıyordu, kulak misafiri olduk.

Zamanın birinde bir padişah varmış. Bu padişahın sesi konuşurken birden kısılmış. Zar zor çıkarmış ağzından kelimeler. Ne yapmış, ne etmiş derdine bir derman bulamamış. Herkes padişahın derdiyle dertleniyor, ona çare bulmaya uğraşıyormuş. Bir gün, padişahın yardımcılarından biri:

-Padişahım "Pempe" adında yaşlı bir kadın varmış. Sorduk, soruşturduk. Sizin derdinizin çaresi ondaymış, demiş.

Padişah bunu duyar duymaz hemen kalkıp Pempe Nine'nin yanına gitmiş ve:

-Aman Pempe Nine, ocağına düştüm. Bana bir yol göster de benim derdimin dermanını bul, demiş.

Pempe Nine, padişaha gönlünü ferah tutmasını söylemiş. Ardından da eklemiş:

-Bu gece rüyaya yatıp sabah ne yapacağını sana söylerim...

Pempe Nine, rüyaya yatıp padişahın ne yapacağını bulmuş. Ertesi gün padişah geldiğinde:

-Padişahım; derdine derman bulmak istiyorsan yedi bin yok-sulu giydirmeli, yedi yüz öksüz çocuğu okutmalı, yetmiş okul yapmalı, yedi tane de cami yapmalısın, demiş.

Padişah hemen emir vermiş. Pempe Nine ne dediyse hepsini yeri-ne getirmiş. Altı ay, bir güz geçmiş pa-dişah Pempe Nine'nin yanına gelmiş:

-Dediklerini yaptım Pempe Nine, demiş.

Pempe Nine:

-Padişahım kırk bir tane dağ var. Kırk bir dağın arkasında yaşayan bir çoban var. İşte o çobanı bulmalısın, o sana ne yapacağını söyleyecek, demiş.

Padişah hemen yola düşmüş. Az gitmiş uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Sonunda çobanı bulmuş:

-Aman çoban, yaman çoban! Bana bir çare bul. Eline düştüm. Ne istersen yerine getireyim. Yeter ki derdime deva bul, demiş.

Çoban da:

-Tabii ki çare bulurum ama bir isteğim var, demiş.

Padişah:

-Hemen söyle lütfen, demiş.

Çoban:

-Gözlerim iyi görmüyor. Bu yüzden bazen çok sıkıntı çekiyorum. Yaylada kuzularımı otlatırken sürüye kurt dadanıyor, önceden görürsem kuzularımı kaptırmam, demiş.

Padişah, ülkesindeki bütün hekimleri topla-
yıp onlara akıl danışmış. Hekimlerin en bilgisi:

-Çobanın gözlerinin daha iyi görebilmesi için kabak çiçeği ve zeytinyağı ile yapılan merhemi gözlerine sürmek gerek, demiş.

Mevsim de kışmış, kabak sadece bahar ve yazın çiçek açarmış.

Padişah "Ne yapsam ne etsem de kabak çiçeği bulsam..." diye düşünüp dururken yardımcı:

-Padişahım, Kafdağı'nın ardında bir ülke varmış. Biz kışı yaşarken onlar yazı yaşarmış. Oraya gidip buluruz, demiş.

Bunu duyan padişah hemen yola koyulmuş. Az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe, düz gitmiş. Sonunda o ülkeye varmış ve kabak çiçeğini bularak ülkesine geri dönmüş. Padişah hekimbaşı ile beraber kabak çiçeğini zeytinyağıyla iyice karıştırmış. Bir güzel merhem yapmışlar. Padişah merhemi alıp yola koyulmuş. Varır varmaz çobanın gözlerine merhemi sürmüştü. Böylece çobanın gözleri eskisinden de çok daha iyi görür olmuş.

Padişah, çobana:

-Çoban, isteğin yerine geldi artık sen de benim derdimin dermanını söyle, demiş.

Çoban:

-Padişahım! Yedi dağ aştıktan sonra karşına bir ova çıkar. O ovanın ötesinde Ahır Dağı var. Orada salep denen binbir derde deva bir bitki var. Onu bul. Kökünü kurutup havanda döv. Maraş'ın keçi sütüyle kaynatıp iç, demiş.

Padişah düşmüş yollara... Az gitmiş, uz gitmiş; altı ay, bir güz gitmiş. Sonunda çobanın tarif ettiği yeri bulmuş. Salep denen bitkiyi toplamış, kökünü kurutup keçi sütüyle karıştırıp içmiş. Aradan kırk gün geçmiş, padişahın sesi düzelmiş. Artık çok gür, billur gibi bir sesi varmış. O günden beri ülkede kimin sesi kısılrsa, boğazı ağrırsa hemen sahlep kaynatılmış. Padişahın emriyle özellikle kış aylarında sokaklarda sahlepçiler gezer, halka şifa dağıtırlarmış.

Gökten üç elma düşmüş biri anlatana, biri dinleyene biri de derde deva olanlara...

Pempe: Maraş ağzında "pembe" yerine "pempe" kelimesi kullanılır.

Pire ile Sinek

Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde. Kuşlar cirit oynarken eski hamam içinde. Hamamın tası yok, anamın bahçesi yok. Çarşıda bir tazı gezer, boyunda haltası (tasması) yok. O yanı yalan, bu yanı yalan, fili yuttu bir yılan. Dedim "Haltacı, halta yapar mısın?"

Beş yüz altın kapar mısın?" Burnunda altın hızma, ayağında sarı çizme. Pilav yağaydı başıma, dolma değeydi dişime, bir kuş olaydım konaydım baklavanın başına.

Bir varmış, bir yokmuş. Bir pireyle bir sinek varmış.

Sinek, hamur yoğuruyormuş. Çok yağmur yağıyormuş. Pire de damı, loğ taşıyla düzeltmeye başlamış. Ama loğ taşı biraz sert gelince pire, taşın altında kalıvermiş.

Sinek bir beklemiş, iki beklemiş. Pire gelmemiş. Arkadaşını merak eden sinek, dama çıkıp pireyi aramaya başlamış. Bir de ne görsün? Pire loğ taşının altında yatıyor. Loğ taşını kaldırmaya gücü yetmeyen sinek, vızıl vızıl bağır-maya başlamış. Bu sırada vızıltıyı duyan karga, olan biteni sormak için dama konmuş.

Karga:

-Ne oldu sinek, vızık vızık neden vızıldıyor-sun?

Sinek:

-Sorma gak gak karga, arkadaşım pire loğ taşının altında kaldı. Ben de vızıldıyorum işte. Ne yapayım?

-E o zaman ben de gak gak diye daha çok bağırayım, demiş ve "gaaaaak", "gaaaakkk" diye bağıra bağıra bir çamın dalına konmuş.

Karganın sesini duyan çam ağacı:

-Ne bağıırıp duruyorsun karga kardeş "gak gak" diye?

Karga:

-Pire loğun altında kalmış, sinek vızıldamaya başladı, ben de gaklıyorum, demiş.

Çam da bunun üzerine:

-O zaman ben de pürçüklerimi dökerim, demiş ve başlamış sallanmaya. Çam sallandıkça pürçükleri de pıtır pıtır dökülmeye başlamış.

Bu sırada çamın dibinden akmakta olan su, üzerine dökülen pürçükleri görünce, çam ağacına seslenmiş:

-Çam kardeş, niye pıtır pıtır pürçüğünü döküp duruyorsun?

Çam:

-E ne yapayım su kardeş? Pire loğun altında kalmış, sinek vızıldamaya başlamış, karga da dalıma konup gaklamaya başlayınca ben de pürçüğümü döktüm.

Bunun üzerine su:

-O zaman ben de bulanık akarım, demiş.

Bulanık su, ilerideki darı tarlasına doğru akıyormuş. Darı, bulanık suyu görünce şaşkın şakin sormuş:

-Su, neden bulanık akıyorsun?

Su:

-Pire kardeş loğun altında kalmış, sinek vızıldamaya başlamış, karga gaklamaya başlamış. Bunun üzerine çam da üzerime pürçüğünü dökünce ben de bulanık akmaya başladım, demiş.

Darı:

-O zaman ben de eğri eğri çıkarım topraktan, demiş.

Darı tarlasına bakan çiftçi, eğri çıkan darıları görünce hayretle sormuş:

-Darı neden eğri çıkıp duruyorsun?

Darı:

-Pire kardeş loğun altında kalmış, sinek vızıldamaya başlamış, karga gaklamaya başlamış, çam da suya pürçüğünü dökünce su bulanık akmaya başlamış. Bunun üzerine ben de eğri çıkmaya başladım, demiş.

Bunun üzerine çiftçi:

-Sen eğri çıkarsan pazarda kimse beğenip almaz. Etme eyleme, sen düz çıkmaya başla.

Darı:

-O zaman sen de suya söyle bulanık akma-sın demiş.

Çiftçi suya gitmiş:

-Su lütfen bulanık akma, sen bulanık akınca darı da eğri çıkıyor, demiş.

Su:

-O zaman çam ağacına söyle üzerime pürçüğünü dökmesin, demiş.

Çiftçi çam ağacına seslenmiş:

-Çam ağacı, sen pürçüğünü dökünce su bulanık akıyor. Su bulanık akınca da darı eğri çıkıyor. Ne olursun, pürçüğünü dökme, demiş.

Çam da bunun üzerine:

-O zaman karga da gak gak ötmesin dalımda, karga ötmezse ben de pürçüğümü dökmem demiş.

Çiftçi kargaya dönmüş:

-Karga kardeş lütfen çamın dalında gaklayıp durma. Sen gaklarsan çam pürçüğünü döküyor, çam pürçüğünü dökünce su bulanık akıyor, su bulanık akınca da darılar eğri çıkıyor, demiş.

Bunun üzerine karga biraz düşünmüş ve:

-O zaman sinek de vızıl vızıl bağırmasın, demiş.

Çiftçi "tamam" deyip hızla sineğin yanına gitmiş. Vızılda-
yan sineğ:

-Sinek kardeş artık vız vız deyip durma. Sen vızıldayınca karga gaklıyor. Karga gaklayınca çam pürçüğünü döküyor, çam pürçüğünü dökünce su bulanık akıyor, su bulanık akınca da darılar eğri çıkıyor, demiş.

Sinek:

-O zaman sen de arkadaşım pireyi loğ taşının altından kurtar, demiş.

Çiftçi, hızla pirenin yanına gitmiş ve loğ taşını kaldırarak pireyi kurtarmış.

Pire derin bir oh çekmiş. Çiftçiye ve sineğe teşekkür etmiş. O günden sonra da hepsi daha dikkatli ve daha mutlu yaşamışlar...

Loğ taşı: Silindir şeklindeki ortası delik beyaz taş. Loğ taşı, yağmur yağdığında toprak damlardaki su akmasını diye kullanılan bir alettir.

Pürçük: Yaprak

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

